

ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΣΧΟΛΗ ΑΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ, ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ & ΔΙΕΡΜΗΝΕΙΑΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ (ΠΜΣ)
«ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΗΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ»

ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

2023-2024

<https://dflti.ionio.gr/sot/gr/>

Πίνακας περιεχομένων

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	3
1.1 ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ.....	3
1.2 Ο ΠΑΡΩΝ ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ	3
2. ΣΠΟΥΔΕΣ.....	3
2.1 ΔΙΑΡΚΕΙΑ.....	3
2.2 ΔΟΜΗ	4
3. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ.....	4
3.1 ΓΕΝΙΚΑ	4
3.2 ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	4
3.3 ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ.....	5
3.4 ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ.....	6
4. ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ	11
5. ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ	11
6. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	12

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) «Επιστήμη της Μετάφρασης» ιδρύθηκε το έτος 1998. Έκτοτε έχει αναμορφωθεί είτε για να προσαρμοστεί στο Ευρωπαϊκό Σύστημα Πιστωτικών Μονάδων (ECTS) (ακαδ. έτος 2010-2011) είτε για να ανταποκριθεί καλύτερα στις απαιτήσεις της σύγχρονης αγοράς εργασίας (ακαδ. έτος 2014-2015). Από το ακαδημαϊκό έτος 2018-19 λειτουργεί σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 1500/02.05.2018, τ. Β' περί επανίδρυσης του ΠΜΣ «Επιστήμη της Μετάφρασης», ενώ από τον Ιανουάριο του 2023 λειτουργεί σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 4957/2022.

Οι σπουδές στο ΠΜΣ «Επιστήμη της Μετάφρασης» είναι δωρεάν. Το ΠΜΣ χρηματοδοτείται από τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, από ερευνητικά προγράμματα, από προγράμματα της Ε.Ε. ή άλλων διεθνών οργανισμών, καθώς και από δωρεές, παροχές, κληροδοτήματα, χορηγίες φορέων του δημοσίου ή ιδιωτικού τομέα κ.ά..

Το Πρόγραμμα Σπουδών, αναμορφωμένο σύμφωνα με τα αντίστοιχα διεθνή πρότυπα μεταπτυχιακών προγραμμάτων, έχει ως σκοπό την παροχή εξειδικευμένων γνώσεων στη Θεωρία και Πράξη της Μετάφρασης, στον επιστημονικό τομέα της Διδακτικής της Μετάφρασης, στις Νέες Τεχνολογίες στη Μετάφραση, στα επιστημονικά πεδία της Ειδικής Μετάφρασης (Οικονομικής, Νομικής, Πολιτικής και Επιστημονικής) και της Λογοτεχνικής Μετάφρασης με στόχο την εξειδίκευση στη μετάφραση με γλώσσες εργασίας κυρίως την ελληνική και την αγγλική, αλλά και με αναφορές στη γαλλική και τη γερμανική.

1.2 Ο ΠΑΡΩΝ ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

Ο παρών οδηγός σπουδών έχει σκοπό να σας βοηθήσει να λάβετε πληροφορίες για το ΠΜΣ «Επιστήμη της Μετάφρασης». Περιέχει πληροφορίες για τα μαθήματα, τη Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία (ΜΔΕ), την πρακτική άσκηση, κ.λπ.

2. ΣΠΟΥΔΕΣ

2.1 ΔΙΑΡΚΕΙΑ

Η διάρκεια σπουδών στο ΠΜΣ «Επιστήμη της Μετάφρασης» είναι τρία (3) εξάμηνα. Στα δύο πρώτα εξάμηνα παραδίδονται μαθήματα και στο τρίτο εκπονείται η ΜΔΕ.

Σύμφωνα με τον αναλυτικό κύκλο σπουδών, ο/η φοιτητής/ρια συγκεντρώνει συνολικά ενενήντα (90) μονάδες ECTS, οι οποίες κατανέμονται ως εξής:

- 30 στο α' εξάμηνο σπουδών,
- 30 στο β' εξάμηνο σπουδών,
- 30 από την εκπόνηση της ΜΔΕ

2.2 ΔΟΜΗ

Κάθε διδακτικό εξάμηνο διαρκεί 10 εβδομάδες. Στο πρώτο και δεύτερο εξάμηνο προσφέρονται μαθήματα με υποχρεωτική παρακολούθηση που διαρκούν 2 ώρες την εβδομάδα και διακρίνονται σε μαθήματα κορμού και μαθήματα επιλογής. Επιτυχής εξέταση ή θετική αξιολόγηση σε ένα μάθημα εξασφαλίζει στους/στις φοιτητές/ριες τις πιστωτικές μονάδες (ECTS) που αντιστοιχούν στο συγκεκριμένο μάθημα.

Μαθήματα κορμού

Οι φοιτητές/ριες παρακολουθούν υποχρεωτικά τα 2 μαθήματα κορμού κάθε ένα από τα οποία αντιστοιχεί σε 10 μονάδες ECTS:

- Α' εξάμηνο: Θεωρία και μεθοδολογία της Μετάφρασης
- Β' εξάμηνο: Μεταφραστικά εργαλεία

Μαθήματα επιλογής

Οι φοιτητές/ριες είναι ελεύθεροι/ες να επιλέξουν 4 μαθήματα επιλογής (2 ανά εξάμηνο) κάθε ένα από τα οποία αντιστοιχεί σε 10 μονάδες ECTS.

Εκτός των δύο υποχρεωτικών μαθημάτων επιλογής, οι φοιτητές/ριες δύνανται να παρακολουθήσουν ελεύθερα και χωρίς βαθμολογικό δείκτη οποιοδήποτε άλλο μάθημα επιλογής του εξαμήνου επιθυμούν, αρκεί να το δηλώσουν στη γραμματεία του ΠΜΣ με γραπτή αίτησή τους. Ο/Η διδάσκων/ουσα δύνανται να χορηγήσει βεβαίωση παρακολούθησης στους/στις φοιτητές/ριες που κρίνει ότι ανταποκρίθηκαν πλήρως στις απαιτήσεις του μαθήματος.

3. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

3.1 ΓΕΝΙΚΑ

Το Πρόγραμμα Σπουδών του ΠΜΣ καταρτίζεται από τη Συντονιστική Επιτροπή (ΣΕ) του ΠΜΣ και εγκρίνεται από τη Συνέλευση Τμήματος του ΤΞΓΜΔ. Ο αριθμός των προσφερόμενων μαθημάτων κάθε εξαμήνου αλλά και το εξάμηνο προσφοράς ενός μαθήματος μπορεί να τροποποιηθεί με έγκριση της Συνέλευσης Τμήματος μετά από εισήγηση της ΣΕ του ΠΜΣ.

3.2 ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Το ΠΜΣ «Επιστήμη της Μετάφρασης» έχει ως στόχο την παροχή εξειδικευμένων γνώσεων στο επιστημονικό αντικείμενο της μετάφρασης. Συνεπώς, όλα τα προσφερόμενα μαθήματα οργανώνονται για την εκπλήρωση του σκοπού αυτού.

Πιο συγκεκριμένα, με την επιτυχή ολοκλήρωση των σπουδών στο ΠΜΣ οι φοιτητές/ριες θα:

- Αντιλαμβάνονται τη μετάφραση ως επιστήμη per se η οποία χαρακτηρίζεται από διεπιστημονικότητα
- Αποκτήσουν τις θεωρητικές βάσεις στην επιστήμη της Μετάφρασης και θα κατανοήσουν τη σχέση μεταξύ θεωρίας και πράξης της μετάφρασης
- Έρθουν σε επαφή με επιστημονικά αντικείμενα που σχετίζονται άμεσα με την επιστήμη της

Μετάφρασης, όπως για παράδειγμα το Δίκαιο, η Φιλοσοφία, η Γλωσσολογία κ.ά.

- Αποκτήσουν την ικανότητα να κατανοούν και να μεταφράζουν πλήθος ειδικών κειμένων (νομικών, οικονομικών, πολιτικών, επιστημονικών κ.ά.) Ασχοληθούν με την οπτικοακουστική μετάφραση
- Έρθουν σε επαφή με τις ιδιαιτερότητες της μετάφρασης ενωσιακών κειμένων
- Χειρίζονται με ευκολία τα πιο διαδεδομένα CAT-Tools που θα τους χρειαστούν στην αφορά εργασίας (SDL Trados Studio, SDL Multiterm, Memsource κ.ά.)
- Χειρίζονται μεταφραστικές μνήμες και βάσεις ορολογίας
- Κάνουν προεπεξεργασία (pre-editing) και μετεπιμέλεια μηχανικά μεταφρασμένου κειμένου (post-editing)

3.3 ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

Α΄ ΕΞΑΜΗΝΟ			
Κωδικός	Τίτλος μαθήματος	Τύπος	ECTS
SOT110	Θεωρία και Μεθοδολογία της Μετάφρασης	Υποχρεωτικό	10
SOT121	Αρχές γλωσσικής τεκμηρίωσης και ορολογίας	Επιλογής	10
SOT122	Πολιτική Μετάφραση και Μετάφραση Κειμένων της ΕΕ	Επιλογής	10
SOT123	Μετάφραση Κειμένων Διεθνούς Πολιτικής	Επιλογής	10
SOT124	Φιλοσοφία και Μεθοδολογία της Επιστήμης	Επιλογής	10
SOT125	Γλωσσολογία και Μετάφραση	Επιλογής	10
SOT126	Κριτική Λογοτεχνικής Μετάφρασης	Επιλογής	10
SOT127	Μετάφραση και πολιτισμός	Επιλογής	10
Β΄ ΕΞΑΜΗΝΟ			
Κωδικός	Τίτλος μαθήματος	Τύπος	ECTS
SOT210	Μεταφραστικά Εργαλεία	Υποχρεωτικό	10
SOT221	Διαχείριση Μεταφραστικού Έργου	Επιλογής	10
SOT222	Διδακτική της Μετάφρασης	Επιλογής	10
SOT223	Νομική Μετάφραση	Επιλογής	10
SOT224	Διαδικτυακοί πόροι και ορολογία ειδικών κειμένων	Επιλογής	10
SOT225	Λογοτεχνική Μετάφραση	Επιλογής	10
SOT226	Ενδογλωσσική Μετάφραση	Επιλογής	10
SOT227	Οπτικοακουστική Μετάφραση	Επιλογής	10
Γ΄ ΕΞΑΜΗΝΟ			
Κωδικός	Τίτλος	Τύπος	ECTS
SOT300	Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία ή Πρακτική Άσκηση	Υποχρεωτικό	30

3.4 ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Α' ΕΞΑΜΗΝΟ

Θεωρία και μεθοδολογία της Μετάφρασης

Το μάθημα ξεκινάει με την παρουσίαση και την ανάλυση των σύγχρονων μεταφραστικών προσεγγίσεων και στροφών της μεταφρασιολογικής σκέψης. Συγκεκριμένα, γίνεται σύντομη αναφορά στις θεωρίες της ισοδυναμίας και κατόπιν αναλύονται εκτενέστερα οι λειτουργικές προσεγγίσεις της γερμανικής μεταφρασιολογικής σκέψης (Θεωρία του Σκοπού, Θεωρία της Μεταφραστικής Δράσης). Στη συνέχεια παρουσιάζονται οι βασικές στρόφες της μεταφρασιολογίας και οι νέες τάσεις της εξετάζοντας ζητήματα όπως το παράδοξο της αυξημένης ανάγκης για μετάφραση στην εποχή της παγκοσμιοποίησης, ο χρόνος ως παράγοντας επιρροής της μεταφραστικής διαδικασίας και του μεταφραστικού αποτελέσματος, η θέση και ο ρόλος του μεταφραστή μέσα στην κοινωνία, οι μεταφραστικές στρατηγικές που επιλέγονται ανάλογα με το κειμενικό είδος (χιούμορ, κουζίνα, μουσική, ιστοσελίδες κ.λπ.) και το σκοπό της μετάφρασης δίνοντας έμφαση στις ιδιαιτερότητες της μετάφρασης από τις μείζονες προς τις ελάσσονες γλώσσες.

Αρχές γλωσσικής τεκμηρίωσης και ορολογίας

Σκοπός του μαθήματος είναι η εισαγωγή των φοιτητών/τριών στη θεωρία της ορολογίας σε άμεση σύνδεση με την ανάγκη της γλωσσικής τεκμηρίωσης και της ορθής χρήσης λεξικογραφικών βοηθημάτων κατά τη μεταφραστική και διερμηνευτική διαδικασία. Απώτερος σκοπός είναι να αποκτήσουν οι φοιτητές τις απαραίτητες γνώσεις ορογραφικής εργασίας, ώστε να είναι σε θέση να καταρτίζουν τέτοιου είδους μέσα τεκμηρίωσης είτε στα πλαίσια πρωτογενούς ορολογικής έρευνας είτε στα πλαίσια σύνταξης εξειδικευμένων γλωσσαρίων που χρησιμοποιούνται στη μετάφραση και τη διερμηνεία.

Πολιτική Μετάφραση και Μετάφραση Κειμένων της Ε.Ε.

Ο στόχος του μαθήματος είναι διττός: Επιδιώκει να εισαγάγει τους φοιτητές στη γλώσσα της πολιτικής, τα χαρακτηριστικά των πολιτικών λόγων, την τέχνη της ρητορικής, τα κομματικά μανιφέστο, τα συνθήματα και τις αφίσες, καθώς και σε διάφορα είδη προπαγανδιστικής γραφής, που ποικίλουν από κείμενα που παράγονται από διεθνείς θεσμούς, πολιτικά κόμματα και κυβερνήσεις, μέχρι κείμενα που παράγονται από εταιρείες και δημοσιογράφους. Επιδιώκει επίσης να εισαγάγει τους φοιτητές στη μετάφραση των κειμένων της ΕΕ και ιδίως των οικονομικών και πολιτικών κειμένων της ΕΕ. Γίνεται μια εισαγωγή στην ιστορία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στην πολύγλωσση και πολυπολιτισμική παραγωγή των κειμένων της καθώς και στις ιδιοσυγκρασίες τους. Δίνεται έμφαση στη γλωσσική ισοτιμία των κειμένων της ΕΕ και στην επακόλουθη επιφανειακή ομοιότητά τους και στον «υβριδικό» χαρακτήρα τους. Οι φοιτητές μαθαίνουν πώς να παράγουν κείμενα που όχι μόνο συμμορφώνονται με τις προσδοκίες του αναγνωστικού κοινού και είναι ορολογικά ακριβή, αλλά ακολουθούν και τις απαιτήσεις και τις κατευθυντήριες οδηγίες των θεσμικών οργάνων της ΕΕ (συμμόρφωση με το Διοργανικό Εγχειρίδιο Σύνταξης Κειμένων, τον Οδηγό για τα Ελληνικά, τις οδηγίες μετάφρασης κειμένων WEB κ.λπ.). Επιπλέον, οι φοιτητές εξοικειώνονται με τις ιδιαιτερότητες των πολιτικών κειμένων μέσω της ανάλυσης πολιτικών λόγων και κειμένων προπαγάνδας. Οι φοιτητές μαθαίνουν να εντοπίζουν και να χρησιμοποιούν

αποτελεσματικά τα χαρακτηριστικά της πολιτικής ρητορικής, όπως η μετωνυμία, η μεταφορά, η αναλογία, η επανάληψη, η αντίθεση, η ανθυποφορά, και τα προτρεπτικά στοιχεία που συνήθως υπάρχουν στα πολιτικά κείμενα.

Μετάφραση Κειμένων Διεθνούς Πολιτικής

Τα κείμενα που πραγματεύονται σύγχρονα κοινωνικά και πολιτικά θέματα και προβλήματα παρουσιάζουν την ιδιαιτερότητα ότι αναμειγνύουν και χρησιμοποιούν μορφολογικά, υφολογικά και πραγματολογικά στοιχεία από διάφορα γνωσιολογικά πεδία, ακαδημαϊκά και μη: ιστορία, δίκαιο, πολιτική επιστήμη και επικοινωνία, φιλοσοφία. Σε πολλές περιπτώσεις τα κείμενα αυτά είναι πολεμικά στον τόνο και στο ύφος, με την έννοια ότι προωθούν συγκεκριμένες απόψεις και παλεύουν για την εμπέδωση και καθιέρωσή τους. Σε άλλες περιπτώσεις, γίνεται εκτεταμένη χρήση νεολογισμών ή ακρωνυμίων και όρων ασυνήθιστων, ενώ σε άλλες, το ύφος είναι λογοτεχνίζον ή σκοτεινό και δυσπρόσιτο. Στο μάθημα θα γίνει προσπάθεια μεταφραστικής ανίχνευσης κειμένων της σύγχρονης πολιτικής και μέσω αυτών θα καταβληθεί προσπάθεια κατανόησης των καίριων σύγχρονων διεθνολογικών προβλημάτων.

Φιλοσοφία και Μεθοδολογία της Επιστήμης

Τι είναι επιστήμη; Ποια η μέθοδός της και η λογική της ως θεωρητικής δραστηριότητας και μορφής γνώσης; Σε τι διαφοροποιείται από τις άλλες μορφές του θεωρείν και του δραναί και πώς σχετίζεται μαζί τους; Ποια η σχέση της ως τρόπου του ειδέναι με την πραγματικότητα και την αλήθεια, και ποιος ο “βαθμός” βεβαιότητας που παρέχει; Ποια η κοινωνικοπολιτική της λειτουργία; Είναι η μετάφραση επιστήμη; Ερωτήματα όπως αυτά, και άλλα συναφή, τίθενται και συζητούνται στα πλαίσια μιας πρώτης εισαγωγής, αφενός, στη μεθοδολογία της επιστημονικής έρευνας και γνώσης και, αφετέρου, στη φιλοσοφική της κατανόηση και αποτίμηση.

Γλωσσολογία και Μετάφραση

Στόχος του μαθήματος είναι αφενός να εξοικειωθούν οι φοιτητές με τις σημαντικότερες απόψεις θεωρητικών γλωσσολόγων και μεταφρασιολόγων για τις σχέσεις της γλωσσολογίας με τη μετάφραση και αφετέρου να κρίνουν οι ίδιοι μέσα από μικρές ερευνητικές εργασίες ποια μπορεί να είναι η προσφορά της γλωσσολογίας στη μεταφραστική πράξη και αντιστρόφως. Στο πλαίσιο αυτό, επιχειρείται η παρουσίαση γλωσσολογικών προσεγγίσεων της μετάφρασης κυρίως από τον χώρο της αντιπαραβολικής γλωσσολογίας, της κοινωνιογλωσσολογίας και της κειμενογλωσσολογίας.

Κριτική Λογοτεχνικής Μετάφρασης

Το μάθημα στοχεύει στη μελέτη και τη δημιουργία κριτικών κειμένων (δοκιμίων, μελετών) σχετικών με τη μετάφραση λογοτεχνικών κειμένων στην ελληνική γλώσσα (ή και ελληνικών λογοτεχνικών κειμένων σε άλλες γλώσσες). Επιλέγονται σημαντικά για την ιστορία της ελληνικής λογοτεχνικής μετάφρασης μεταφράσματα και σχετικά με αυτά κριτικά κείμενα και μελετώνται μέσα από ποικίλα θεωρητικά και άλλα επιστημονικά πρίσματα. Το μάθημα προσφέρεται για όσους αγαπούν τη λογοτεχνία και τη λογοτεχνική μετάφραση, τη φιλολογία, την κριτική λογοτεχνίας και λογοτεχνικής μετάφρασης κ.λπ.

Το πρόγραμμα και το υπό μελέτη υλικό τακτικά αναπροσαρμόζεται, ωστόσο ενδεικτικά επιλέγονται προς μελέτη έργα, μεταφράσματα και κριτικά κείμενα για μεταφράσματα, από τα

ακόλουθα: α) την επτανησιακή ποιητική παράδοση (β' μισό 19^{ου} – α' μισό 20^{ου} αι.), β) το μεταφραστικό και κριτικό έργο των Παλαμά, Καρυωτάκη, Παπατσώνη, γ) το μεταφραστικό και κριτικό έργο εκπροσώπων της Γενιάς του '30, ενδεικτικά των Σεφέρη, Ελύτη κ.λπ., δ) το μεταφραστικό και κριτικό έργο νεότερων συγγραφέων, μεταφραστών, λογίων κ.λπ.

Μετάφραση και πολιτισμός

Στόχος του μαθήματος είναι να διευρύνει τους ορίζοντες των φοιτητριών και φοιτητών σε θέματα που σχετίζονται με τον πολιτισμό και τη Μετάφραση. Έχοντας πάντα υπόψη ότι η μεταφραστική διαδικασία δεν πραγματοποιείται ποτέ αποκομμένα από το καταστασιακό της περικείμενο, παρά εμπλέκεται σε μια δυναμική διαδικασία διάδρασης με άλλες πτυχές της κοινωνίας, μελετάμε την πράξη της μετάφρασης ως μια κοινωνιο-πολιτιστική δραστηριότητα, η οποία είναι δυναμικά σε θέση να επηρεάσει την κοινωνία άφιξης.

Πιο συγκεκριμένα, το μάθημα επιδιώκει τη συστηματική μελέτη και ερμηνεία της μεταφραστικής διαδικασίας στο σύνολο των υλικών και πνευματικών αξιών και επιτευγμάτων του ανθρώπου στο πέρασμα των χρόνων. Τα μεταφράσματα μελετώνται παράλληλα με τις κοινωνικές, ιστορικές και πολιτιστικές συνισταμένες, καθώς τοποθετούνται εντός του πολιτιστικού, ιστορικού, πολιτικού και λογοτεχνικού συστήματος στο οποίο λειτουργούν. Απομακρυνόμαστε από τις αντιπαραθέσεις της δεκαετίας του 1960 και 1970 αναφορικά με το θέμα της ισοδυναμίας, και μελετάμε παραλλαγές ανάλογα με το ιστορικό και πολιτιστικό πλαίσιο στο οποίο ανήκει το μετάφρασμα. Επιπρόσθετα, το μάθημα σκοπεύει να ερευνήσει τον ρόλο των μεταφρασμάτων ως όχημα διακίνησης ιδεών και να αναδείξει τη σημασία τους στο κοινωνικό σύνολο μέσα από έννοιες όπως γλωσσικός προγραμματισμός, εθνική γλώσσα και πολιτισμός.

Β' ΕΞΑΜΗΝΟ

Μεταφραστικά Εργαλεία

Οι δεξιότητες στην Πληροφορική είναι καίριας σημασίας για το έργο του μεταφραστή, και ο στόχος αυτής της ενότητας είναι να καταδείξει πώς μπορεί να βελτιστοποιηθεί η μεταφραστική διαδικασία και η προώθηση των υπηρεσιών που προσφέρει ένας μεταφραστής μέσω της γνώσης και της χρήσης ηλεκτρονικών εργαλείων. Πέρα από μια θεωρητική προσέγγιση στη μεταφραστική τεχνολογία, οι φοιτητές θα αποκτήσουν πρακτικές γνώσεις με άσκηση στο «πραγματικό περιβάλλον» της μετάφρασης, με τη χρήση εργαλείων υποβοήθησης της μετάφρασης (CAT-tools), συμπεριλαμβανομένων εργαλείων που είναι cloud-based και open-source (SDL Trados, Memsource, Matecat, κ.ά.). Επιδιώκεται, επίσης, εξοικείωση με τη Μηχανική Μετάφραση και τα είδη της (με έμφαση στη Νευρωνική Μηχανική Μετάφραση) και στην αυτόματη και ανθρώπινη αξιολόγηση της μηχανικής μετάφρασης. Έμφαση δίνεται στη μετεπεξεργασία κειμένου (post-editing), καθώς και στην εξοικείωση με τα σώματα κειμένων και τις χρήσεις αυτών στην Γλωσσική Τεχνολογία και στη Μηχανική Μετάφραση.

Διαχείριση Μεταφραστικού Έργου

Στόχος του μαθήματος είναι να εξοικειωθούν οι φοιτητές με τη διαχείριση των μεταφραστικών έργων τόσο σε περιβάλλον μεταφραστικής εταιρείας (LSP) όσο και σε περίπτωση που δουλεύουν ως ελεύθεροι επαγγελματίες (freelance). Οι φοιτητές θα μάθουν τις βασικές αρχές συνεργασίας σε ομάδες και υποομάδες, τρόπους αποτελεσματικής επικοινωνίας σε υβριδικό περιβάλλον

(onsite & τηλεργασία), κανόνες επικοινωνίας με μεταφραστές/επιμελητές και πελάτες για τους σκοπούς ενός έργου. Θα μάθουν την χρησιμότητα των εργαλείων διαχείρισης μεταφραστικού έργου (πλατφόρμες + λογισμικά TMS). Στόχος είναι να μάθουν οι φοιτητές πώς θα αξιολογήσουν, αναλύσουν, παρακολουθήσουν, εκτελέσουν βέλτιστα ένα μεταφραστικό έργο. Ταυτοχρόνως, οι φοιτητές θα εισαχθούν στην έννοια της ανάλυσης ρίσκου και της διαχείρισης καθώς και στις πρακτικές επιμέλειας, μετεπιμέλειας και ποιοτικού ελέγχου. Το πρόγραμμα παρέχεται σε συνεργασία με τη μεταφραστική εταιρεία EL-Translations. Η εκπαίδευση παρέχεται live εξ αποστάσεως και από τους φοιτητές απαιτείται ενεργώς συμμετοχή και ολοκλήρωση ασκήσεων και εργασιών.

Διδακτική της Μετάφρασης

Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με τις σημαντικότερες θεωρητικές απόψεις γύρω από τη διδακτική της μετάφρασης και η ανάπτυξη κριτικού πνεύματος για τις πιθανότητες πρακτικής εφαρμογής τους. Στο πλαίσιο αυτό, γίνεται παρουσίαση των σημαντικότερων θεωρητικών μεθόδων στη διδακτική της μετάφρασης, συγκεκριμένα της καθηγητοκεντρικής και της φοιτητοκεντρικής-συνεργατικής προσέγγισης, εξετάζονται οι διαφορές τους και διερευνώνται οι δυνατότητες συνδυασμού στοιχείων και των δύο μεθόδων με σκοπό τη διαμόρφωση ενός λειτουργικού, διαδραστικού και συνεργατικού πλαισίου παραδόσεων. Παρουσιάζονται επίσης οι σημαντικότερες διδακτικές μέθοδοι, δηλαδή η προσανατολισμένη στη διαδικασία και η προσανατολισμένη στο προϊόν διδασκαλία, οι διαφορές τους και οι δυνατότητες συνδυαστικής χρήσης τους.

Νομική Μετάφραση

Το μάθημα σκοπεύει να εισαγάγει τους φοιτητές στον κόσμο της μετάφρασης νομικών κειμένων. Το μάθημα θα κινηθεί σε τρεις θεματικούς άξονες:

- α) ο πρώτος θα είναι αυτός της διδασκαλίας βασικών εννοιών της νομικής επιστήμης καθώς και της περιγραφής του νομικού συστήματος στην Ελλάδα και τη Μεγάλη Βρετανία
- β) ο δεύτερος άξονας θα είναι αυτός της διερεύνησης της βασικής νομικής ορολογίας στα Αγγλικά
- γ) ο τρίτος θα είναι αυτός της μετάφρασης κειμένων από τα Αγγλικά στα Ελληνικά από διάφορους κλάδους δικαίου (δικαστικές αποφάσεις, δικόγραφα, ερμηνευτικά κείμενα και γνωμοδοτήσεις).

Το μάθημα επιδιώκει ακόμη να θέσει ισχυρές βάσεις όσον αφορά στην ικανότητα των φοιτητών να μεταφράζουν νομικά κείμενα από την Αγγλική προς την Ελληνική και αντίστροφα, προβαίνοντας στις κατάλληλες λεξιλογικές, υφολογικές, σημασιολογικές αλλαγές, μετατοπίσεις και μετατροπές. Επιχειρεί επίσης να ευαισθητοποιήσει τους φοιτητές στις θεμελιώδεις διαφορές μεταξύ της γλώσσας αφετηρίας και της γλώσσας άφιξης και να τους εξοικειώσει με τη χρήση ποικιλίας πηγών και εργαλείων. Επιπλέον, το μάθημα εμβαθύνει περαιτέρω στις σύγχρονες θεωρητικές προσεγγίσεις στη Μετάφραση Ειδικών Κειμένων και δη των νομικών και βοηθά τους φοιτητές να εφαρμόσουν τις αρχές της Μεταφρασιολογίας στην πράξη. Τέλος, επιδιώκει να βοηθήσει τους φοιτητές να προσεγγίσουν τη νομική μετάφραση σφαιρικά και να κατανοήσουν τη διαμεσολαβητική της διάσταση.

Διαδικτυακοί πόροι και ορολογία ειδικών κειμένων

Η ειδική/τεχνική μετάφραση εκτιμάται ότι αντιστοιχεί στο περίπου 90% της συνολικής ετήσιας

μεταφραστικής παραγωγής παγκοσμίως. Σκοπός του μαθήματος είναι η εξάσκηση των φοιτητών στη μετάφραση ειδικών κειμένων από το εν λόγω διεπιστημονικό πεδίο. Στο πλαίσιο αυτό θα κληθούν να αναπτύξουν δεξιότητες όπως η ικανότητα απόδοσης της ειδικής ορολογίας, της αξιολόγησης και χρήσης πηγών τεκμηρίωσης για το σκοπό αυτό, καθώς και η ικανότητα παραγωγής κειμένων όσο το δυνατόν παρόμοιων με την γλώσσα αφετηρίας, με σεβασμό των γλωσσικών συμβάσεων της γλώσσας στόχου, της τυπολογίας, του γλωσσικού μητρώου και του ύφους της, με τελικό στόχο την ορθή, ακριβή και άνευ απωλειών μεταφορά όλων των επιστημονικών πληροφοριών με ταυτόχρονη καλή κατανόηση του τελικού αποδέκτη. Η τελική εξέταση συνίσταται στη μετάφραση ειδικού κειμένου, εκπόνηση γλωσσαρίου και σχολιασμό όλων των σταδίων της μεταφραστικής διαδικασίας.

Λογοτεχνική Μετάφραση

Καθώς ερευνούμε την μετάφραση λογοτεχνικών κειμένων, τις ιδιαιτερότητες της διαδικασίας μεταφοράς ενός ποιήματος, διηγήματος ή μυθιστορήματος σε μια άλλη γλώσσα και κουλτούρα, αναγνωρίζουμε μια πράξη πολυδιάστατη, και συχνά, απαραίτητως δημιουργική. Οι προσεγγίσεις λογοτεχνών που έχουν ασχοληθεί με την μετάφραση πολλές φορές υπερβαίνουν ή επαναπροσδιορίζουν τα όριά της. Κατά την διάρκεια αυτού του μαθήματος του ΠΜΣ «Επιστήμη της Μετάφρασης» θα μελετηθούν μια πλειάδα μεταφραστικών εκδοχών, μιμήσεων και λογοτεχνικών πειραματισμών που βασίζονται στη μετάφραση και θα επιχειρηθεί η κριτική ανάγνωση υβριδικών κειμένων που αντανakλούν έναν συνεχή και παραγωγικό διάλογο ανάμεσα σε πρωτότυπα και μεταφράσματα. Παράλληλα μας βοηθάει αυτό να αντιληφθούμε τον καίριο ρόλο του μεταφραστή κατά την πρόσληψη ενός συγγραφέα σε μια άλλη γλώσσα και λογοτεχνική παράδοση· να εντοπίσουμε τα όρια και συμβάσεων που διέπουν την διαδικασία της μετάφρασης· και να κατανοήσουμε πληρέστερα τη θέση της εντός του λογοτεχνικού φαινομένου.

Ενδογλωσσική Μετάφραση

Στις παραδόσεις του μαθήματος βαίνουμε από τα παλαιότερα κείμενα προς τα νεώτερα (π.χ. από τα αρχαία ελληνικά προς τα νέα ελληνικά) και εξετάζουμε αν αυτό το μοντέλο είναι καθολικής ισχύος. Δεν είναι, διότι η μετάφραση από τα λατινικά προς τα γαλλικά ή τα ισπανικά δεν θεωρείται ενδογλωσσική μετάφραση. Επίσης ερευνάται το κατά πόσον η γνήσια ενδογλωσσική μετάφραση έχει αντίστροφη πορεία: από νεώτερες μορφές μιας γλώσσας προς παλαιότερες. Εκεί όμως δεν έχουμε ακριβώς μετάφραση, αλλά πρωτότυπα κείμενα που συγγράφονται με γλωσσικό υλικό παλαιότερο, όπως, π.χ., τα άσματα του Αγίου Γρηγορίου του Θεολόγου συνεγράφησαν με ομηρική γλώσσα, με μια γλώσσα δηλαδή που απέχει χρονικά κοντά 11 αιώνες από τη στιγμή της συγγραφής τους. Θα γίνει αναφορά και στη σχετική περί ενδογλωσσικής μετάφρασης θεωρία του Ρομάν Γιάκομπσον.

Οπτικοακουστική Μετάφραση

Το μάθημα στόχο έχει να αποτελέσει μια εισαγωγή στην οπτικοακουστική μετάφραση (ΟΑΜ) και να εξοικειώσει τους φοιτητές με την πολυμεσικό αυτό είδος το οποίο θέτει ποικίλους περιορισμούς στους μεταφραστές και διαφέρει κατά πολύ από την παραδοσιακή διαγλωσσική μετάφραση. Αναφορές γίνονται στη μεταγλώττιση, την ακουστική περιγραφή (Audio Description),

τον υποτιτλισμό για Κ/κωφούς και βαρήκοους (SDH) με έμφαση να δίνεται στον διαγλωσσικό υποτιτλισμό που αποτελεί και το κατεξοχήν είδος οπτικοακουστικής μετάφρασης στην Ελλάδα. Οι φοιτητές εξασκούνται στη χρήση του ελεύθερου λογισμικού Subtitle Edit, ενώ αναφορές γίνονται σε άλλα βασικά προγράμματα υποτιτλισμού και στη χρήση template. Παράλληλα, οι φοιτητές εξοικειώνονται με τους χωροχρονικούς και τεχνικούς περιορισμούς που θέτει ο υποτιτλισμός, και τις προκλήσεις των διαφορετικών ειδών (genres), όπως η μετάφραση του χιούμορ, της αργκό και των πολιτισμικών στοιχείων.

Γ ΕΞΑΜΗΝΟ

Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία

Κατά το γ' εξάμηνο, υποχρεούστε να εκπονήσετε Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία με θέμα που άπτεται του γνωστικού πεδίου των αντικειμένων του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (βλ. κεφ. 4).

4. ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Το τρίτο εξάμηνο προορίζεται για τη σύνταξη της ΜΔΕ κατά το οποίο δεν είναι υποχρεωτική η παρουσία των φοιτητών/τιών στο Τμήμα. Η ΜΔΕ αντιστοιχεί σε 30 μονάδες ECTS.

Την όγδοη εβδομάδα του εαρινού εξαμήνου, οι φοιτητές/ριες, σε συνεννόηση με τους/τις διδάσκοντες/ουσες, καταθέτουν στη Συντονιστική Επιτροπή (ΣΕ) του ΠΜΣ με email μέσω της Γραμματείας του ΠΜΣ τη Δήλωση Εκπόνησης Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας στην οποία αναγράφονται:

- Ο τίτλος της ΜΔΕ
- Ο/Η προτεινόμενος/η επιβλέπων/ουσα και τα άλλα δύο μέλη της τριμελούς επιτροπής επίβλεψης
- Περίληψη της προτεινόμενης εργασίας

Η ΣΕ, αφού εγκρίνει τα προτεινόμενα θέματα των ΜΔΕ, καταρτίζει κατάλογο με αυτά και τα μέλη των τριμελών επιτροπών επίβλεψής τους. Ο κατάλογος των εγκεκριμένων ΜΔΕ αναρτάται στην ιστοσελίδα του ΠΜΣ.

Για τη σύνταξη της βιβλιογραφίας, των βιβλιογραφικών αναφορών εντός κειμένου και των υποσημειώσεων, χρησιμοποιούνται τα παρακάτω τρία πρότυπα:

- Οδηγός χρήσης προτύπου APA
- Οδηγός χρήσης προτύπου Harvard
- Οδηγός χρήσης προτύπου Chicago.

5. ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ

Στο πλαίσιο του ΠΜΣ «Επιστήμη της Μετάφρασης» παρέχεται η δυνατότητα στους/στις φοιτητές/ριες να κάνουν δίμηνη πρακτική άσκηση αντί ερευνητικής εργασίας ή μετάφρασης και σχολιασμού. Μετά το πέρας της πρακτικής άσκησης οι φοιτητές/ριες συντάσσουν υποχρεωτικά τη ΜΔΕ τους. Για την ομαλή διεξαγωγή της πρακτικής άσκησης, η ΣΕ ορίζει ως υπεύθυνο/η ένα από τα μέλη της.

Οι φοιτητές/τριες που επιθυμούν να κάνουν πρακτική άσκηση, ενημερώνουν σχετικά τον/την υπεύθυνο/η της πρακτικής άσκησης τον Μάιο κάθε ακαδημαϊκού έτους. Ο/Η υπεύθυνος/η της πρακτικής άσκησης καταρτίζει σχετικό κατάλογο τον οποίο υποβάλλει προς έγκριση στη ΣΕ του ΠΜΣ.

Η πρακτική άσκηση γίνεται σύμφωνα με αυστηρά καθορισμένες διαδικασίες σε επιλεγμένους ιδιωτικούς ή δημόσιους φορείς του εσωτερικού ή του εξωτερικού (βλ. Παράρτημα), με αναγνωρισμένη εμπειρία στην επαγγελματική μετάφραση. Τα κριτήρια που λαμβάνονται υπόψη για την επιλογή των φορέων είναι τα εξής:

- η εμπειρία του φορέα στην πρακτική άσκηση προκειμένου να καθοδηγεί σωστά τους/τις ασκούμενους φοιτητές/ριες,
- ο κύκλος εργασιών του φορέα προκειμένου να διαπιστωθεί η εγκυρότητά του
- η ψηφιακή ορατότητα του φορέα,
- η τυχόν πρότερη καλή συνεργασία με το Τμήμα.

Οι φορείς αξιολογούνται σε ετήσια βάση από τη ΣΕ του ΠΜΣ.

Η αξιολόγησή τους γίνεται:

- από τον/την Υπεύθυνο/η πρακτικής άσκησης ο/η οποίος/α ελέγχει την εφαρμογή των καλών πρακτικών από τους φορείς και ενημερώνει σχετικά τη ΣΕ,
- από τους/τις φοιτητές/ριες οι οποίοι/ες, με το πέρας της πρακτικής άσκησης, υποβάλλουν έκθεση πεπραγμένων στην οποία καταγράφουν την εμπειρία τους και καταθέτουν προτάσεις βελτίωσης της λειτουργίας του φορέα εάν το κρίνουν απαραίτητο.

Η πρακτική άσκηση γίνεται αμισθί (εκτός αν ο φορέας προβλέπει αμοιβή) από τον Ιούνιο έως και τον Δεκέμβριο κάθε έτους και δεν εντάσσεται στο πρόγραμμα ΕΣΠΑ.

6. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Για τη διεξαγωγή της πρακτικής άσκησης, το ΠΜΣ συνεργάζεται με τους παρακάτω φορείς:

- ORCO, S.A.
- NLG - Next Level Globalization
- ALPHA CR
- Commit
- Κανάλι της Βουλής
- Polyglot
- Authorwave
- Haymilian
- LEXICON
- El-Translations
- Eurobank
- Metaphrastic
- ALPHABET
- RHYME & REASON
- ELITE Language Services
- Devoto

- Lexorama
- Μεταφραστικό Κέντρο Χάιγκελ Κλαούντια
- Μεταφραστικό Κέντρο Αγρινίου
- Δίκτυο Μεταφραστικών Κέντρων Ερμηνεία

Ο κατάλογος των συνεργαζόμενων φορέων ενημερώνεται σε ετήσια βάση, κατόπιν πρότασης του/της υπεύθυνου/ης πρακτικής άσκησης και απόφασης της ΣΕ του ΠΜΣ.